

«هو الحکیم»

عنوان:

حرکت تنقصی نفس انسانی

دکتر باقر پورکاشانی

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى الْيَاصِحِّ ابْنِ الزَّمَانِ

『@SERATEHAGHI』

حرکت در جوهر، حرکت تکاملی هست. یعنی چی؟ شیء مادی به سمت تجرد داره حرکت می کنه دیگه! این بهش می گن پیشرفت! آیا حرکت تنقصی هم داریم؟ یعنی مثلاً فرض کنید يك نفر مجرد باشه برگرده. مثال می زنم؛ اگه این کمال هست مثلاً من يك سری کارهای خوب انجام می دم، هی روحم به سمت تجرد بیشتر حرکت می کنه. چون بعضی از عرفا قائلن که عکس العملها و کنشهایی که انسان در موارد مختلف از خودش در این دنیا نشان می ده، سیر حرکت در جوهرش رو کند یا تند می کنه؛ لذا همین هست که بعضیها می گن در هر دوره ای دو نفر یا سه نفر یا يك نفر به انسان کامل می رسه، یعنی رسیدن به تجرد تام و تمام هست؛ این چه طور شده که حالا اون رسیده ما نرسیدیم؟ می گه اونها در فعل خودشون، در کنشهای خودشون، در معرفت خودشون، در سیر و در سلوک خودشون، چنان کار کردن که اشتداد پیدا کرده اون حرکت در جوهر اونها نسبت به ما.

خب حالا سؤال این هست که حالا مثلاً فرض کنید من الآن
تا همین الآن آدم خوبی هستم، از حالا می‌خوام چی کار کنم؟
اصلاً می‌خوام بی‌دین بشم!

از همین الآن می‌خوام بگم نه خدایی وجود داره! نه دینی
وجود داره!

هر بی‌اخلاقی رو بخوام انجام بدم! هر خلافی رو بخوام من
انجام بدم! می‌خوام انجام بدم دیگه! اختیار هم دارم، اراده هم
دارم می‌تونم این کار رو انجام بدم! یعنی هر چیز بدی هست
من می‌خوام انجام بدم! حالا من تا در چهل و خورده‌ای عمر
که کردم، این روح من بالاخره به سمت مجرد حرکت کرده،
تجرد تام و تمام نشده! اما به مجرد نسبی رسیده که! الآن این
حالتی که دارم به قول مرحوم آخوند ملاصدرا، نفس در کودکی
با نفس در جوانی، نفس در میانسالی متفاوت هست، بالاخره
تغییر کردم! حالا تغییر کرده این نفس من، می‌خوام آدم بدی
بشم! آیا من دوباره تنزل می‌تونم پیدا بکنم به روح من، نفس
من در ارتباط با ماده و مادیات؟ خیر!

اشکال اینه! خیر!

در نگاه مرحوم آخوند ملاصدرا، حرکت تنقصی نداریم! تو داری می‌ری جلو، حالا اصلاً بد و بد هم بشی! باز هم آیا بد و بد می‌شی حرکت می‌ایسته؟ باز هم خیر! حرکت داره ادامه پیدا می‌کنه، حالا سرعتش ممکنه کمتر بشه. دیگه حرکت تنقصی ما نداریم! پس ما نباید کمال رو برگردونیم به این که آقا این نفس داره رشد می‌کنه! کمال به این هست که بتونی جمع و جورش بکنی! بتونی این رو نگهش بداری! بتونی نفس اماره‌ات رو مهار کنی! بتونی در مقابل تحریکات شیطانی بایستی درست عمل بکنی! و اگه کار به این جا برسه که بلعم باعورا بشی، مستجب الدعوه هم بشی، خلاف بخوای بکنی، تو هیچ کمالی دیگه نداری! نکته این جا این هست! پس ما چیزی به عنوان حرکت تنقصی هم نداریم.